

Beskrivelse af faglige kompetencer ved rehabilitering på specialiseret niveau.
Godkendt af Hjerneskedesamrådet for voksne på mødet den 22. februar 2018

Uddybende tillæg til Fakta-dokument Rehabilitering på Specialiseret niveau i Region Midtjylland om faglige kompetencer ved rehabilitering på specialiseret niveau.

Tilstrækkeligt antal borgere/volumen i tilbud, der er udfører rehabilitering på specialiseret niveau

Der kan arbejdes med Rehabilitering på Specialiseret niveau, når faggrupperne i indsatsen:

- Primært arbejder med borgere med erhvervet hjerneskrader på specialiseret og avanceret niveauⁱ.
- Som minimum arbejde med 10 borgere med avanceret eller specialiseret rehabilitering på 12 måneder
- Hvis man har under 10 borgere som er udskrevet med genoptræningsplan med rehabilitering på specialiseret niveau pr. år, er der behov for faglig sparring, supervision og vidensdeling af et specialiseret niveau, som opfylder kriterierne for målgruppevolumen, heri tværkommunal samarbejdsaftaler.

Supervision i Rehabilitering på specialiseret niveau for området erhvervet hjerneskrade

Definition af supervision i relation til rehabilitering på specialiseret niveau skal bistås af neuropsykologer jf. ovenfor definition, og kan bestå af:

- Faglig vejledning (kan også være af anden neurofaglig vejledning eks. terapeut, speciallæge* mv.)
- Episodisk supervision
- Krisehjælp

Kompetencer, der skal være tilstede for at udføre Rehabilitering på specialiseret niveau

Rehabilitering på specialiseret niveau skal matche borgerens behov for rehabilitering, borgerens skadesudfald herunder eventuelt kognitive problemstillinger og tage højde for borgerens rehabiliteringspotentiale. Rehabilitering på specialiseret niveau er kendetegnet ved en evidensbaseret praksis hos alle teamets medlemmer, hvilket betyder, at de professionelle kliniske grundlag og ræsonnement er kendetegnet ved integrering af lige dele kendt viden/evidens, den professionelle erfaring samt borgerens værdier og præferencer med afsæt i den givne kontekst.ⁱⁱ

Det faglige niveau er kendetegnet ved omfattende og indgående neurofaglig viden samt erfaringsbaserede færdigheder udført med sikker og høj kvalitet med reference til bl.a. de nationale kliniske retningslinjer og forløbsprogrammer

Der henvises til uddybning i Fakta-dokument Rehabilitering på specialiseret niveau.

Dokumentet er gældende for borgerens 3. rehabiliteringsfase.

Fase 4 indgår ikke, da Rehabilitering er defineret, som en tidsafgrænset periode, og rehabiliteringsfase 4 betegnes som *den stationære fase*.

Fagspecialer i Rehabilitering på specialiseret niveau jf. Fakta-dokumentet, specialiseringsniveauer for: Terapeuter, rådgivere, audiologopæder, neuropsykologer, neuropædagoger, socialrådgivere, logopæd/audiologopæder og sygeplejersker. Gældende for specialeniveauet generelt er, at der er løbende mulighed for kompetencefastholdelse indenfor specialespecifik efter- og videreuddannelse.

Kompetencer gældende for alle fagpersoner i Rehabilitering på specialiseret niveau

Omfattende og indgående viden om:

- Hjernens anatomi, funktion og plasticitet
- Sygdomme og læsioner i hjernen, samt følgevirkninger heraf, motoriske, sensoriske, kognitive, sociale og psykologiske
- Rehabiliteringsbegrebet
- Evidensbaserede tværfaglige tiltag målrettet rehabilitering af voksne med kompleks erhvervet hjerneskade, bl.a. de nationale kliniske retningslinjer
- Nationale forløbsprogrammer, retningslinjer og vejledninger
- *Specifik neurofaglig viden* (skal være tilstede hos alle medlemmer af teamet) mhp. kompetent vurdering af indsatsen rettet mod tilrettelæggelse af den neurofaglige rehabilitering, således at den favner alle spekter af patientens behov for neurorehabilitering.
- Psykiske reaktioner på erhvervet hjerneskade hos den ramte og de pårørende
- Relevante hjælpemidler og støtteforanstaltninger
- Neuromedicin
- Teknologiske løsninger til borgere med henblik på, at mestre et selvstændigt og aktivt liv

Grundlæggende viden om:

- Teori og metode til forsknings- og udviklingsarbejde
- ICF

Færdigheder:

- Er rutineret i neurologiske monofaglige undersøgelsesmetoder og klinisk ræsonnere i relation hertil mhp. vurdering af borgerens ressourcer og problemstillinger
- Inddrager valide og reliable test/målemetoder inden for eget fagområde og/eller tværfagligt, mhp. udredning, intervention og vurdering af prognose og effekt
- Arbejder på baggrund af fagets empiri og den tilgængelige evidens
- Omsætter og anvender para-kliniske undersøgelsesresultater i rehabiliteringen
- Omsætter og anvender neuropsykologisk undersøgelse i rehabiliteringsindsatsen
- Analyserer, vurderer og intervenserer ift. Borgerens specifikke funktionsnedsættelser og aktivitetsbegrænsninger, inkl. vurdering af bolig-, uddannelse, arbejds- og fritidsforhold.
- Opsøger ny viden, forholder sig metodekritisk hertil og omsætter relevant viden til praksis
- Gennemfører evalueringer af praksis, og formidler erfaringer, evalueringer og resultater til/fra praksis
- Iværksætter og medvirker ved udviklingsarbejde i relation til praksis og deltager i forskningsprojekter
- Tager udgangspunkt i borgerens ønsker / mål for rehabiliteringsindsatsen, og formulerer og arbejder efter fælles tværfaglige mål
- Samarbejder i tværfaglige/interdisciplinære teams, og vurderer hvilken faglig indsats, der skal tilbydes hvornår, monofagligt såvel som tværfagligt samt prioritere og koordinere indsats og samarbejde
- Kan vejlede og samarbejde med borgere og pårørende i krise

Fagspecifikke kompetenceniveauer ved Rehabilitering på specialiseret niveau	
<p>Neuropsykolog Psykologer som arbejder med rehabilitering på specialiseret niveau kan indgå under betegnelse neuropsykolog, efter uddannelse til klinisk psykolog som jf. psykologforeningens specialistuddannelsen i klinisk neuropsykologi. Hvis ikke specialistuddannelsen er gennemført tilstræbes det som minimum nedenfor kriterier.</p>	
Fagspeciale betegnelse	Kompetence beskrivelse
Neuropsykolog	Psykologen har gennemført: <ul style="list-style-type: none"> • 1 år indenfor hospitalsbaseret neurologi/neurokirurgi • 1 år indenfor neurorehabilitering • 3 tværgående moduler prioriteret er: <ul style="list-style-type: none"> ○ 3.7. Neuropsykologiske tilstande børn eller voksne ○ 3.8. Fokus på apopleksi, kranietraumer og demens ○ 3.11 Funktionel neuroanatomi. • 140 supervisionstimer prioriteret er: <ul style="list-style-type: none"> ○ 70 timer indenfor det neurologiske arbejdsområde ○ 70 timer indenfor rehabiliteringsområdet
Specialisti klinisk neuropsykologi - Kan være tilstede	Der henvises til Dansk psykolog forening http://www.dp.dk/uddannelse-karriere/specialist-supervisor/klinisk-neuropsykologi/
<p>Neuropædagog Uddannede socialpædagoger som arbejder med rehabilitering på specialiseret niveau, kan indgå under betegnelsen Neuropædagog, ved som minimum opfyldelse af nedenfor kriterier</p>	
Fagspeciale betegnelse	Kompetencebeskrivelse
Neuropædagog	<ul style="list-style-type: none"> • Har 3 års relevant arbejds erfaring indenfor neurorehabilitering • Specifik efteruddannelse i neuropædagogik på diplom niveau, som retter sig mod borgere med svære og omfattende mentale vanskeligheder og evt. adfærdsproblemer. Svt. 40 ECTS-point • Kurser, der lægger sig op af specialkurser på området erhvervet hjerneskade
<p>Fysioterapeuter Speciale niveauet for fysioterapeuter er fastsat af Dansk selskab for Fysioterapi – opdateres i efteråret 2017.</p>	
Fagspecialeniveau	Kompetence beskrivelse
Speciale fysioterapeut i neurologi	3 års klinisk praksis med direkte tilknytning til specialet Specialerelevant efteruddannelse svarende til 40 ECTS-point Superviseret praksis inden for specialet svarende til minimum 20 timer

	Supervisionen skal være forankret i et uddannelsesforløb, og den skal være systematisk tilrettelagt
Specialist i Neurologisk fysioterapi - Kan være tilstede	Kandidat / Master uddannelse sv.t. mindst 60 ECTS point Superviseret praksis inden for specialet svarende til minimum 30 timer Supervisionen skal være forankret i et uddannelsesforløb, og den skal være systematisk tilrettelagt
Sygeplejersker	
Fagspecialeniveau	Kompetencebeskrivelse
Speciale sygeplejerske i neurologi	Ingen nationale definitioner. En national arbejdsgruppe er i gang med nye beskrivelser ⁱⁱⁱ af de tre områder indenfor neurologi: Akut (herunder neurokirurgisk), rehabilitering og palliation. Beskrivelserne tænkes at omfatte både primær og sekundær sektor, primær i første omgang følgegruppe (udkast færdigt juni 2018). Min. 2 års bred klinisk erfaring indenfor specialet neurorehabilitering. Speciale relevant efteruddannelse svarende til 40 ECTS-point Eller et relevant master modul kombineret med 1-2 diplommoduler og fagspecifikke kurser med relevans for fagudøvelsen, eks. koordinator kurser, neurofaglig viden.
Klinisk sygepleje specialist i neurologi - Kan være tilstede	Ingen nationale definitioner. Et nationalt udkast under udarbejdelse (1. udkast færdigt juni 2018) Master/ kandidat med enkeltmoduler i neurologisk sygepleje, samt klinisk specialeerfaring, dertil kompetencer til supervisering i praksis indenfor specialet
Social og Sundhedsassistenter	
Fagspecialeniveau	Kompetenceniveau
Speciale social og sundhedsassistent	Har opnået specialiseret neurofaglig erfaring og har gennemgået relevant oplæring i specialet Alle kompetencer opnået gennem kurser eller intern undervisning. Tværfaglig viden og erfaring i rehabilitering ud fra ABC-koncepterne Viden og erfaring i indlæggelse og pleje af ernæringssonder og suprapubisk kateter Viden og erfaring i neuropædagogik
	Der forekommer ikke specialistbetegnelse
Ergoterapeuter – ny kompetencebeskrivelse på vej fra Ergoterapeutforeningen i 2018	
Fagspecialeniveau	Kompetenceniveau
Speciale ergoterapeut i neurologi	Ingen nationale definitioner
Specialist i ergoterapi - Kan være tilstede	Min. to års bred erfaring som ergoterapeut (min. 3/4 tid)

	<p>Derudover min. fire års erfaring som ergoterapeut inden for specialet (min. 3/4 tid)</p> <p>Modtaget vejledning/supervision (25 timer)</p> <p>Efteruddannelse (min. 300 timer relevant for specialet – 15 ECTS)</p> <p>Videreuddannelse på master-/kandidatniveau (min. 1 år – 60 ECTS)</p> <p>Mundtlig formidling (min. 30 timer inden for speciale området)</p> <p>Skriftlig formidling (min. 15 sider publiceret formidling)</p>
Audiologopæder / logopæder	
Fagspeciale niveau	Kompetenceniveau
Logopæd	<p>Uddannet med en treårig uddannelse på BA-niveau, hvor fagene er opdelt indenfor tre hovedområder:</p> <p>En sprogvitenskabelig del, en sundhedsvidenskabelig del og en specialiseret logopædisk del, med udvidet praktikophold</p>
Audiologopæd - Kan være tilstede	<p>Uddannet med en kandidatuddannelse, som bygger videre på bacheloruddannelsen i Logopædi, såvel den praktiske som den teoretiske viden. Her udbygges fagspecifikke kompetencer, ligesom der i højere grad lægges vægt på videnskabelige og teoretiske aspekter, og man lærer hvordan forskning kan kombineres med praksis. Gennem studiet opnår man en øget selvstændighed, og man lærer egenhændigt at sammensætte et forskningsforløb samt at vurdere kvaliteten af andres forskning</p>
Socialrådgivere	
Specialniveau	Kompetenceniveau
	<p>Har 3 års erfaring indenfor hjerneskaderehabilitering</p> <p>Har gennemført sv.t. diplom i neuropædagogik</p>
Hjerneskadekoordinator - Der er ikke nogen national generisk model for hjerneskade koordination	
Speciale niveau	Kompetenceniveau
	<p>Hjerneskadekoordination kræver koordinering på:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Myndighedsniveau (sagskoordinering) ○ Udfører niveau (forløbskoordinering) <p>Koordinering kræver neurofaglige kompetencer af både sundheds-, social-, og pædagogfaglige kompetencer svarende til de grundlæggende tværfaglige kompetencer. Dertil viden om forvaltning og organisation mhp. at sikre borgerne får et koordineret forløb</p> <p>Sammen med en egentlig hjerneskadekoordinator kræver det et fagligt bredt sammensat team koblet på koordinatorfunktionen, for at sikre rettidig timing i sags- og forløbskoordination</p> <p>Indgående kendskab til regional og national udvikling indenfor hjerneskaderehabilitering</p>

Speciallæger	
Speciale niveau	Kompetenceniveau
Speciallæge på regional eller højt specialiseret enhed i sygehussektoren	<p>*Der kan/skal udarbejdes <i>en samarbejdsplan</i> omkring den enkelte borger j.f. <i>'Skabelon for samarbejdsaftale mellem specialiserede rehabiliteringstilbud og sygehuse om lægefaglig behandling og konsulentbistand'</i> hvor der indgås en samarbejdsaftale om adgang til lægelig konsulentbistand.</p> <p>Aftalen vil indbefatte tæt samarbejde med sygehussektoren, sådan at speciallægen kan fungere som konsulent i rehabiliteringstilbuddet, hvorved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved udskrivelse fra sygehuset til det specialiserede rehabiliteringstilbud aftales det primære behov for lægelig bistand til den enkelte patient • Sammenhængen i forløbet sikres gennem fleksibilitet og dialog • Konsulentfunktionen kan varetages via skriftlig kommunikation, videokonference, telefonrådgivning, deltagelse i konferencer eller via indkaldelse til ambulant opfølgning i sygehusregi • Patientens forløb betragtes ikke som endeligt afsluttet på sygehuset under rehabiliteringen på specialiseret niveau – patienten kan eksempelvis umiddelbart få tid i sygehusambulatoriet uden at skulle have en ny henvisning • Med henvisning til, at der er tale om et meget lille antal patienter, som skal håndteres i kort tid, vil aftalen håndteres inden for de eksisterende økonomiske rammer på sygehuset

Arbejdsgruppen anbefaler at der indenfor fagspecialerne udvikles speciale og specialist godkendelser svarende til niveauerne udarbejdet af Dansk selskab i Fysioterapi.

ⁱ De færreste kommuner har 10 årlige borgere som udskrives med rehabilitering på specialiseret niveau, hvorfor udøvelse på avanceret niveau indgår som erfaringsgivende kompetencer i udførsel af rehabilitering med sikkerhed og kvalitet i neuro-faglighed og nuancerede problemstillinger i komplekse skader

ⁱⁱ Definition af evidensbaseret klinisk praksis jf. David Sackett (1996)

ⁱⁱⁱ Tidligere beskrivelser bygger på Europæisk rapport (2008) Neuroblend, og Nationale anbefalinger (2009).